

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Skrb za brezposelne

Na milijone ljudi je brez dela — Skrb za brezposelne drugod in pri nas

Najnovejši podatki o številu brezposelnih ljudi so kar grozni: eni trdijo, da je nad 30, drugi pa, da je celo okoli 50 milijonov ljudi brez dela in zaslužka!

To število je postalo že kar nevarno in zato se povsod prizadevajo vse vlade, da to število znižajo in tako odstranijo nevarnost, ki resno ogroža današnji družabni red.

V Zedinjenih državah je vsa skrb za brezposelne ljudi v rokah zasebnikov. Država ne pozna tam nobenega socialnega skrbstva. Priznati pa je treba ameriškim bogatašem, da darujejo prav obilno, a kljub temu je še vedno dovolj ljudi gladnih. Slike, ki jih objavljajo časopisi, kako lačni ljudje čakajo na porcijo juhe ali kave in na košček kruha, so kar pretresljive.

V Angliji je skrb za brezposelne stvar države in priznati je treba, da so podpore za brezposelne prav bogato odmerjene. Tako bogato, da je prišel zaradi njihove višine v nevarnost celo angleški državni proračun. Da dosežejo zopet ravnotežje v državnem proračunu in da preskrbe brezposelnim ljudem delo, so sklenili celo, naj angleški funt pade, samo da omogočijo izvoz iz Anglije v večji meri. Kakor pa trdijo najnovejša poročila, se ta poskus ni posebno obnesel in samo nekaj industrij je od padca funta pridobilo.

V Nemčiji pa so krenili na druga pota. Tudi v Nemčiji so dosegle podpore za brezposelne milijonske zneske, a poleg tega so organizirali v Nemčiji tudi »prostovoljno delo«. To delo obstoji v tem, da se združi po 50—100 brezposelnih ljudi, bodisi pravih delavcev ali pa študirancev, v skupino, ki prevzame eno ali drugo javno delo. Taka skupina ljudi dela cesto, osušuje kakšno močvirje, koplje jarke in podobno. Za svoje delo pa delavci ne dobe nobene »plače«, ampak samo stanovanje (navadno v barakah), potem hrano in pa kakšen skromen priborček. Za hrano in za stanovanje porabijo podporo, nekaj pa še doda občina, oziroma tisti, v čigar

korist se delo izvršuje. Taka skupina ostane na delu po 20—40 tednov.

Nemški sistem »prostovoljnega dela« bi utegnil biti važen tudi za nas.

Pri nas se giblje skoro vsa skrb za brezposelne okoli tistih nesrečnih in — recimo kar naravnost! — nemoralnih in človeškega dostojanstva nevrednih podpor, ki dajo človeku bridko čutiti, da je — berač! Zato pa bo tudi pri nas misliti na to, da pridemo iz podpor ven in da organiziramo za brezposelne »prostovoljno delo« po nemškem vzoru.

Pri nas slišimo dostikrat besedo, »da ni dela«. To pa ni res! Dela je tudi pri nas dovolj, manjka le dobro plačanega dela! V takih časih pa, kakršne preživljamo dandanes mora vsak človek postati skromen in mora prijeti za vsako delo, ki ga le more opravljati, in za vsako ceno! Tudi izučnemu ključavničarju rde bo padla krona z glave, če začasno vozi samokolnico!

Pri nas čaka na popravilo na stotine kilometrov cest in tudi število neurejenih hudournikov je prav obilno. Vsa taka dela bi lahko opravljala »prostovoljna organizacija dela«, za stroške pa bi prispevale delavske organizacije (borza dela itd.), nekaj bi pa tudi občine rade dale, če bi videle, da se bo res kaj napravilo.

Pretekli teden smo brali, da se res nekaj podobnega, kar imajo v Nemčiji, zamišlja tudi pri nas. Naglasiti pa moramo, da je izvršena v Nemčiji prostovoljna organizacija dela strogo nepolitično in da je v tej organizaciji vsaka strankarija popolnoma izključena. Delavec naj se zaveda, da za njega skrbi državna skupnost in ne ta ali ona politična stranka, ki bi rada kovala iz skrbi za brezposelne svoj politični kapital s tem, da bi rada delavcu govorila: Pogledajte nas — mi smo vam preskrbeli delo! Tako bi morala biti organizacija prostovoljnega dela izvršena tudi pri nas, kajti tudi naš delavec se mora zavedati, da je državljan in da zanj ne skrbi nobena »stranka«, ampak državna skupnost.

Kmetje morajo biti stanovsko združeni

Življenje je boj in ne nedolžna igrača. To so ugotovili že davno, davno pred nami. In vendar izgleda, da vprav mi kar nečemo upoštevati dragocenih izkušenj, ki nam jih beleži zgodovina — pač pa tavamo v temi sodobnih zablod in se zvižamo v smrtnih krčih, mesto da objektivno prepoznamo dejanski položaj ter na podlagi tega začrtamo premišljenim sklepom odgovarjajoči gospodarski načrt. Saj je tudi znani češkoslovaški voditelj Masaryk dejal, da ne pozna idealov, ki ne nudijo kruha; mi pa prepuščamo kruh, da ga

mrevarijo cuki, a sami se vneto prepiramo v kulturnih, verskih, narodnih, socialnih in podobnih vprašanjih — kakor, da v teh leži težišče gospodarstva in ne ravno nasprotno. In vendar skoro sleherni preprost zemljan ve, da mu je glavna naloga, čuvati svoj gospodarski obstoj, na katerem šele slone vse ostale pridobitve civiliziranega človeštva. Slednje nam dokazuje, da je preprost človek v zasebnem življenju zdrav — ni pa kos svoji nalogi v pogledu javnega udejstvovanja.

Ta žalostna ugotovitev še prav posebno velja za našega kmetovalca. Ta še precej povoljno krmari svoj življenski čolniček v privatnem — toliko bolj lahko miselno pa v javnem življenju. Drugi stanovi so se že več ali manj spretno organizirali v jake in odločujoče celote, kmet pa se cepi, med seboj ruje in kolje, kakor da mu enoten nastop niti ni potreben. Tako vsaj izgleda na zunaj. Ako pa prepoznamo dejanski položaj bolj v bistvo samo, opazimo, da smo ga sodili preostro. Ko je bil n. pr. izdan kraljev manifest z dne 6. januarja, se je vprav kmetovalec najgloblje oddahnil in sam pri sebi najiskrenejše pozdravil prepotreben čin, s čimer naj se že enkrat konča pogubonosno sovraštvo, hujskanje, groznje itd., kar vse je že davno mrzil v dno svoje duše in srca...

V le njemu lastnem poštenju je na žalost upal, da je s tem prepad premoščen in da bo sedaj v miru obdeloval in pravično užival sad svoje ljubljene grude; za vse ostalo pa bodo že preskrbeli drugi. S tem je napravil usodno napako. Vprav takrat mu je šele bilo omogočeno, da se v miru in po lastnem prevdanku organizira in s tem sam odloča o korakih, ki jih je podvzeti za njegov ter s tem splošni napredek in blagostanje.

Pa so se zopet kakor zviti lisjaki priplazili iz svojih skrivališč krvososi in metali nevidne mreže na nedolžne ter nič hudega sluteče žrtve. Ker si niso upali na plan, da primejo za človeka vredno in morali dolgujoče pošteno delo, so napeli vse sile, da samo držijo svoj plen v gotovih čredah, iz katerih bodo sesali življenski sok takoj potem, ko se povrnejo stare prilike.

Vidite, v takem položaju nas skušajo držati ti »dobrotniki« v času, ko komaj dihamo — bore se za lasten gospodarski obstoj. Kakšen je položaj današnje splošne depresije, mi niti ni potrebno opisavati — saj ga sleherni izmed nas le pretrpko občuti v današnjem praktičnem življenju. Vsi smo le enega neovrgljivega mnenja: »Tako ne more in ne sme iti.« Zato roteče kliče:

Kmetovalci! Ali smo vse to že ugotovili? Ako smo, potem je zadnji čas, da se strnemo in ne vprašamo, kaj smo bili po opredeljenju v prejšnjih obžalovanju vrednih skupinah. Izločimo garjeve izvrške in se organizirajmo v stanovski edinici. Kakšno ime naj nosi, se ne prepirajmo, ker je to popolnoma postranska stvar. Poglavitno je, kakšno vodstvo si bomo postavili, koliko bomo sodelovali in kaj bomo ukrenili. Pooblastimo najboljšo, najrazumnejšo in zaupanja vredno moč — brez razlike na prejšnjo pripadnost, ker nekaj ljudi je povsod bilo poštenih ter dobromislečnih — ki jih poznamo ter jih javimo s svojimi podpisi vred naši stanovski organizaciji, katere naloga je, da nam pomaga kot najjačja predstavnica kmetovalcev. Prepričan sem, da bo ista potem radevolje sklicala sestanek teh zastopnikov, ki bodo brez dvoma ukrenili tako, kakor je edino dobro in prav.

Na delo torej — čas hiti, potreba pa je skrajno nujna!

Tine Janhar.

Minister kmetijstva o vprašanju kmetiskih dolgov

Na zborovanju JRKD v Dugem selu na Hrvaškem je kmetijski minister gosp. Juraj Demetrović o vprašanju kmetiskih dolgov dejal, da je kmetstvo ljudstvo zaradi vsakdanjih skrbi za svojo zemljo in obstanek tako zaposleno, da nima ne časa ne prilike, da bi se združevalo kakor ostali stanovi. Zaradi take izolacije nima možnosti, da bi v javnosti uveljavilo svoje potrebe in zahteve. Vsak drug stan je bolje organiziran, nego je kmetstvo. Zato so kmetje izpostavljeni vplivom raznih elementov in agentov, ki jih ščuvajo in hujskajo. Tudi v preteklosti so se vedno našli ljudje, ki so ščuvali kmeta in ga vzgajali za upornika, da bi ga pokazali nezaupljivega nasprotnika kralju in domovini. Ti ljudje so pri tem računali in spekulirali, kako bi s pomočjo kmečke upornosti sami prišli do oblasti. Vsi upori pa so se končali na ta način, da je bil kmet tepen, njegov zapeljivec pa plačan s tem, da se je dokopal do še večje oblasti. Kmetje so danes v hudih stiskah. Posebna težkoča je v tem, da našega blaga ne moremo spraviti v inozemstvo, ker si industrijske drža-

ve, ki so doslej kupovale naše kmetijske pridelke, na vse načine prizadevajo, da bi se s podpiranjem lastnega poljedelstva osamosvojile tako, da bi ne rabile več naše pomoči.

Konverzija kmetiskih dolgov ne pomeni ničesar drugega, nego izpremenitev kratkoročnih dolgov v dolgoročne, da bi tako lahko dolžniki kasneje, ko se bodo časi zopet izboljšali, izpolnili svoje obveznosti. Obenem se bo uredila obrestna mera, da tako kmet ne bo več izročen oduštvu. Pri vsem tem pa je treba postopati zelo previdno, ker ne gre samo za kmeta dolžnika napram banki, marveč tudi za interese vlagateljev. Treba bo najti zlato pot, da kmet ne ostane brez zemlje in kruha. Če bi vladale normalne gospodarske prilike, bi se dalo to vprašanje urediti z večjim posojilom. Toda danes, ko so gospodarske razmere povsod enako težke, na to ni misliti. Zato pa je danes država v prvi vrsti poklicana, da pomaga tam kjer je pomoč najnujnejša, a zato ima tudi pravico zahtevati od vseh državljanov, da so solidarni in da vsi doprinesejo svoje žrtve za skupni dobrobit.

Delokrog in naloge kmetijske zbornice

1. Kmetijske zbornice se konstituirajo obligatorično iz zastopnikov kmetijske slojne produkcije, ki se sami udeležujejo slojno-produkcijsko in lahko vsled tega predstavljajo kmetstvo mentaliteto.

2. Kmetijske zbornice so predstavnik kmetijskega sloja, ki mu gre značaj fundamentalnega človeškega sloja in hoče gojiti predvsem konstantno določeno in osrednje nagonsko doživetje v smeri najizrazitejše socialne produkcije, ki naj se s pristojno konzumacijo veže tako, da postaja sama tem uspešnejša. Svoje individualistično-kolektivistično udejstvovanje za dobrobit udruženih hočejo kmetijske zbornice graditi na kmetiskem združništvu.

3. Kmetijske zbornice so nadalje korporativne organizacije kmetovalcev za zaščito vseh kmetijskih slojnih vprašanj in njihov interesov in s tem v zvezi organizacija za povzdigo občega kmetijstva in vseh njegovih poedinih panog. Pod kmetijstvom se razumejo v ožjem in tehničnem pomenu te besede vse kmetijske panoge in njih tehnična predelava av kolikor lahko ostane v okviru vaše združne oziroma domače obrti in industrije.

4. Predstavništvo kmetijskega sloja se deli na
a) banovinsko-kmetijsko zbornico s sedežem v banovinskem mestu;
b) sreske-kmetijske zbornice v vsakem srezu s sedežem v sreskem mestu in
c) občinske kmetijske odbore, ki so organski član sreskih kmetijskih zbornic.

Ako ekonomske, socialne in kulturne prilike dovoljujejo oziroma zahtevajo v korist delovanja kmetijskega slojnega predstavništva dotičnega okraja, lahko se združi več občin v en skupen kmetijski odbor. Po istem principu se lahko združi več srezov v skupno kmetijsko zbornico za eno pokrajino, ki je organsko medsebojno vezana v eno agrarno tehnično enoto. Takšne kmetijske zbornice so istotako član banovinske kmetijske zbornice, ki je vrhovni predstavnik kmetovalcev v banovini, samo s privoljenjem te se lahko organizirajo sreske v posamezne večje celote.

5. Kmetijske zbornice (banovinske in sreske) so pravne osebe in lahko na svoje ime prijavijo pravice svojine na nepremičnine in premičnine, sprejemajo na sebe obveznosti, tožiti in biti tožene. Za svoje obveze jamčijo samo s svojo imovino.

Sreskim zbornicam je prepovedano brez predhodnega dovoljenja banovinske zbornice sodelovati v bilo kakih podjetjih in poslih, ki jim gre samo za dobiček.

6. Kmetijske zbornice so samostojna in samoupravna telesa, ki se upravljajo in izvršujejo svoje dolžnosti po predpisih zakona o kmetijskih zbornicah.

7. Delokrog zbornice. Zbornice imajo dolžnost in pravico svetovati in sodelovati v vseh vprašanih in predlogih, tičočih se kmetijske tehnične strani, socialne ali kulturne ter kmetijsko-trgovskih, agrarno-političnih, davčnih, prehranjevalno-političnih, sodelovati in predlagati ukrepe za ureditev kmetijsko-delavskega vprašanja in njih zavarovanja vseh vrst, vaško-higijenskega vprašanja in vprašanja obče in strokovne izobrazbe podeželskega ljudstva.

Banovinske oziroma sreske zbornice morajo ustanavljati in vzdrževati ustanove za narodno prosveto, razne kulturne in socialne ustanove, ki so za kmetijsko-delavsko ljudstvo potrebne in koristne.

Nadalje morajo nadzorovati in učestvovati pri proučevanju pogodb za kmetijsko proizvodnjo, predelavo in prodajo kmetijskih produktov, voditi kmetijsko računovodstvo in voditi izračunavanje, rentabilnosti, kmetijstva in njegovih poedinih panog.

Sodelovati pri reševanju občin upravnih vprašanj, tičočih se kmetijstva in kmetijskega sloja kot so cennitve kmetijskih objektov, stanovanjska vprašanja, kolonizacija itd.

Določevati cene kmetijskih pridelkov in s tem v zvezi delati za napredek in dobrobit podeželja in vasi.

Da skrbijo za dobro in selekcionirano seme, ki odgovarja za dotične talne in klimatične razmere, za plemeno živino in drugi razplodni material, za sadike vseh kultur, ki uspevajo ozir., ki obetajo dati dober vir. dohodkov na zborničnem področju itd. Da pripravijo vse potrebno, da se osnuje zavod za povzdigo kmetijstva, zavod za vnovčevanje in izvoz kmetijskih produktov in druge temu cilju potrebne ustanove. To so osnovne naloge kmetijske zbornice. Vse ostalo kar je še potrebno za delo, je več ali manj formalno in ne posega v bistvo delokroga te velevažne ustanove za kmetijski sloj vsakega naroda. V tem smislu se vodijo obstoječe zbornice v drugih državah in predvsem je to delokrog Dunaj-

ske kmetijske zbornice, ki je ena najboljših, katero je pisec te razprave proučil letošnjo pomlad ob priliki, ko se je delj časa mudil na Dunaju. Ta kmetijska zbornica ima takšen vpliv, da je njen ravnatelj postal lansko leto kmetijski minister, letos pa je celo predsednik Avstrijske republike in to v državi, ki ima takšno velenje, kot je Dunaj, ki ima skoraj polovico vsega prebivalstva avstrijske zvezne države.

Inž. J. Teržan.

Kje je denar?

Naše gospodarstvo trpi že celo leto vsled velikega pomanjkanja gotovine. To pomanjkanje čutijo vsi stanovi, najbolj pa kmetje.

Kjer se pojavi pomanjkanje gotovine, tam se dvigne obrestna mera na nenavadno višino. Denar je namreč v nekem oziru blago kakor vsako drugo: če je »blaga« na trgu mnogo, cene (obresti) padajo, če pa je »blaga« malo, se cene dvigajo. Visoke obresti pa so za kmete, zlasti za zadolžene kmete, najtežje breme.

Druga posledica pomanjkanja denarja so nizke cene poljskih pridelkov. Če je v žepu malo dinarjev, hočem zanje dobiti čim več blaga — to pa je za kmete hudo in tudi za obrtnike in trgovce.

Tretje zlo je oviran denarni promet v denarnih zavodih. To je občutna gospodarska nadloga zlasti pri nas, kjer imamo zelo razvito denarništvo.

Kako pa je prišlo do pomanjkanja gotovine pri nas? Do tega je prišlo, ker so ljudje iz nerazumljivih razlogov začeli svoj v denarnih zavodih naloženi denar dvigati in ga držati doma. Ta pojav je imel za posledico prav to, kar se zgodi v našem telesu, če podvezemo žile: kri (denar) se ne more več pretakati redno po žilah in zato celo telo hira.

Mi vemo, da je dala naša Narodna banka ki izdaja papirnate novčance, približno za 5 milijard bankovcev v obtok. Od te množine pa so ljudje skoro 2 milijardi poskrili, deloma v tujini, deloma doma. Zaradi tega nategljaja pa trpi vse naše gospodarstvo.

Med sredstvi, kako bi se dalo naši denarni in gospodarski krizi priti v okom, igra torej važno vlogo odgovor na vprašanje: **Kako bi se dal prikriti denar zopet spraviti na dan in spraviti v obtok?**

O tem vprašanju so govorili tudi na zadnji odborovi seji »Zveze slovenskih kmetov«. Različni govorniki, ki so govorili o tem vprašanju, so prišli do zaključka, da bi bilo jako učinkovito sredstvo proti skrivanju denarja žigosanje vseh bankovcev, ki jih je izdala Narodna banka. Žigosanje naj bi se izvršilo v čim krajšem roku, kar pa bi bilo denarja nežigosanega, naj bi izgubil svojo veljavo!

To sredstvo bi brez dvoma prisililo razne skrivace denarja, da bi prišli s svojimi zakladi na dan!

Dalje tudi ne bi bilo napačno, če bi ljudem, ki sedaj skrivajo denar doma na svojo škodo in na škodo nas vseh, pri žigosanju odtegnili nekaj odstotkov na korist državne ali katerekoli druge javne blagajne, od denarja pa, ki ga imajo hranilci v hranilnicah, naj bi se ne odtegnilo ničesar.

Taki (ali podobni) koraki bi gotovo zalegli toliko, da bi ljudje radi vložili svoj denar nazaj v denarne zavode. Obilica gotovine pa bi vplivala v izdatni meri na znižanje obrestne mere in vse gospodarstvo bi zopet oživele.

Ako ste prejeli od uprave opomin za poravnavo zaostale naročnine, se naprošate, da ne odlašajte s plačilom, temveč nakažite dolžni znesek čimprej po poslani vam položnici!

Ob 12letnici koroškega plebiscita

10. oktobra je minulo 12 let, odkar smo po nesrečnem plebiscitu zgubili našo Koroško zemljo, zibelko slovenskega naroda, in ž njo nad 300.000 Slovencev, ki čutijo slovenski, govorijo slovenski, pojejo, ljubijo in molijo slovenski, ki so z nami eno po duši in krvi. Gospa sveta, Ziljska dolina, Rož in še vsi tisočeri biseri naše koroške zemlje so naša velika, boleča rana. Za vse to smo bili pred 12 leti ogoljufani. In zdaj iščemo kjerkoli in koderkoli pravico, pa so vsa ušesa gluha, koroškemu ljudstvu pa je vsak dan težje, vse neštete krivice, ki se mu godijo, nas morajo danes, ob dvanajstletnici, zbuditi, da bomo vsi kot en mož vodili borbo za osvoboditev naše Koroške, zakaj če se godi krivica koroškemu ljudstvu, se s tem godi krivica nam vsem, ki smo s koroškim ljudstvom in onim s Primorja šele vsa narodna celota.

Ureditev razlaščenih veleposestniških gozdov

Izvedba agrarne reforme, zlasti glede gozdnih površin veleposestniških gozdov, stopa v bolj in bolj konkretno fazo. Z odlokom kralj. banske uprave od 3. t. m. so bile imenovane za našo banovino tri komisije za utrditev površin razlaščenih veleposestniških gozdov. Prvi komisiji je dodeljen delokrog na Dolenjskem, na veleposestniških gozdovih Borna, Auersperga in Windischgrätz; drugi na Štajerskem ob Pohorju in Slovenjgradcu, za gozdne površine Thurna, Attemsja in Pergerja; tretji pa v ptuškem in šmarskem okraju za veleposestvo Herbersteina. Imenovane komisije so svoje delo pričele že 10. t. m., svoje delo pa morajo izvršiti najkasneje v dveh tednih. Te komisije bodo izdelale podrobni razlastitveni predlog na podlagi interesov vseh prizadetih agrarnih interesentov.

Ne v Belgijo!

Belgijsko poslaništvo v Beogradu je te dni izdalo sledeče obvestilo:

Na zahtevo pravosodnega ministra, da bodo policijske oblasti brez odloga in v podrobnostih poučene o bivanju inozemcev, ki so na nereden način in brez dovoljenja pripotovali v Belgijo, so dobile občinske uprave stroge odredbe, da takoj doženejo, kako je s takimi inozemci, in da jih na najkrajši način spravijo čez mejo.

Ker nekateri naši delavci kljub odloku z dne 15. decembra 1930 od časa do časa vendarle odpotujejo v Belgijo, meneč, da bodo tudi brez dovoljenja tam dobili službo in se lahko nastanili, kakor se je to dogajalo prejšnja leta, ko je bilo veliko povpraševanje po delavcih, se s tem obveščajo, da jim to pod nobenim pogojem ne bo več mogoče in da bi samo vrgli na cesto denar za vožnjo. V sedanjem času v Belgiji ni dela niti za domače delavce, iz česar sledi, da je položaj tujega delavstva dostikrat več kakor obupen. Konzulat sam pa jim ne bo mogel pomagati pri povratku domov, ker v te namene nima na razpolago nikakih sredstev.

Ljudje, ki so bolni na žolčnih, ledvičnih in kamnih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrganih danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

SARGOV

Izmed 10 ljudi jih ima 7 zobni kamen

...dobi ga pa lahko vsak!

Zobje in leta - se ne povrnejo več!

Če je zobni kamen uničil zobe, je že prepozno! Kar ne more nobena zobna pasta, naredi Kalodont: on odpravi polagoma nevarni zobni kamen in ohrani zobe močne in zdrave. Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi sulforicinov oleat po Doktor Bräunlichu, in to ga dela tako zelo učinkovitega.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Predsednik Masaryk o „politikonih“

Bivši vseučiliški profesor in sedanjí predsednik češkoslovaške republike Masaryk uživa po vsem svetu največji ugled ne samo kot učejak, ampak tudi kot dalekoviden in bistroumen državnik, ki kljub svojim 85 letom še vedno z neverjetno ostrino duha opazuje in presoja vse količkaj važne pojave javnega življenja ne samo doma, ampak po vsem svetu. Zato ni čudno, če se nanj obračajo radovedni časnikarji vsega sveta z najrazličnejšimi vprašanji, da čujejo njegovo sodbo in mnenje o vsem, kar danes zanima svet.

Tako ga je vprašal neki berlinski časnikar: »Kaj mislite, gospod predsednik: Ali niso današnjih slabih časov po vojni krivi tudi ne-sposobni politiki in finančniki?«

Masaryk: »Brez dvoma igra tudi to dejstvo važno vlogo. Po vojni se je vrgla na politiko in na gospodarstvo cela armada amaterjev (ljudje, ki se pečajo s kakšno stvarjo le za šport in za kratek čas), hazarderjev (ljudje, ki se z vsem igrajo) in ti ljudje so večinoma še danes na krnilu. Stari in preizkušeni možje sploh ne pridejo do besede, mladina pa še ni toliko zrela, da bi mogla prevzeti vodilno vlogo. Zato je danes vprašanje, kdo naj vodi, jako pereče. Res je, da je demokracija pri vseh svojih dobrinah rodila tudi mnogo nezdravega. Splošna volilna pravica ne bi smela služiti v to, da sme vsak, ki se samega sebe proglašja za sposobnega, zahtevati za sebe v politiki že vodilno vlogo. Demokracija pomeni pač svobodo, ne pomeni pa enakosti. Resnico, da že po rojstvu nismo vsi enaki (ne telesno in tudi ne duševno) je treba še posebno vpoštovati, če hočemo odstraniti nevarnost, da zavladajo povsod parveniji in samozvanci. Volilci demagogov in parvenijev (gobezdačev) ne bi smeli upoštevati!«

»Kaj pravite, gospod predsednik: Ali ne

bi bilo bolje, da pride do večje veljave inteligence namesto poklicnih politikov?«

Masaryk: »Ne vem, če je »inteligenca« (šolani ljudje) vedno sposobna za vodstvo. Med šolanci jih je mnogo, ki se odlikujejo bolj s kritiko in z zabavljanjem kakor pa s sposobnostjo za ustvarjajoče delo. Niti šolani niti brutalni nasilneži niso dobri za vladanje, ampak le oni politiki, ki smatrajo svoje delo za resno, ki so dovolj izobraženi in ki imajo razvit čut »za odgovornost — kakor zdravniki, ki se zavedajo svoje odgovornosti.«

Masarykove besede veljajo na celí črti tudi za naše razmere!

Veliko manifestacijsko zborovanje

V nedeljo dne 16. t. m. ob pol 3. uri popoldne se vrši v Sv. Juriju ob j. ž. velik kmetijski shod. Na zborovanje pride gosp. minister Ivan Pucelj in gosp. narodni poslanec Ivan Prekoršek. Po zborovanju bo sprejemal gospod minister od zborovalcev želje, pritožbe in prošnje. Shoda se naj udeležijo tudi sosede iz Dramelj, Kalobja, Slivnice, Št. Vida in Ponikve.

Vi vsi,

ki se še niste naročili na knjige Kmetijske Matice, storite to takoj, ker se tiskajo knjige le v omejenem številu. Za borih Din 20— (poština posebej) prejmete štiri lepe in koristne knjige, ki bodo Vam in Vašim otrokom vedno najboljši svetovalec v trdem boju za ohranitev Vaše kmetije!

Pristopajte h Kmetijski Matici.

Moderna „kultura“

Znameniti nemški učenjak in pisatelj profesor Teodor Lessing piše v »Prager Tagblatt«.

V Nemčiji imajo družbo za proučevanje strupenih plinov, na katerih naj pomrje vse človeštvo. Ta družba je nedavno delala poskuse o učinku strupenih plinov na 2000 mačkah. O teh poskusih poroča strokovno glasilo družbe takole:

»Mačke so divje skakale po ograjenem prostoru, kakor da iščejo izhod. Iz oči in iz gobčkov se jim je neprestano cedilo. S tačicami so si zastonj poskušale očistiti oči. Živalice so svoje glave molele kar so mogle visoko, kakor da so žutile, da v višini ni strupa (strupeni plini so težki in se »plazijo« pri tleh). Nato je »gospod profesor« pritisnil na gumb in velik ventilator se je pričel vrteti in razpihaval strupeni plin po vsem prostoru. Živalice so odpirale gobčke kar so mogle na široko. Dihale so vedno bolj počasi, dokler ni druga za drugo poginila v silnih krčih«.

Profesor Lessing pripominja k temu poročilu: »Sedaj pa pomislimo, kaj se to pravi: tu rabijo 2000 mačk, da preizkušajo na njih učinek

strupenega plina, s katerim hočejo v bodočnosti zastupati tudi »sovražnike«, torej ljudi! Take stvari bero »kulturni« Evropejci vsak dan v svojih časopisih, a nikogar ni, ki bi se oglasil in rekel: »Vse naše postave so bedarije in brez smisla, če za take blaznosti ni kazni! Vsi zločinci, ki se nahajajo v naših ječah, so nedolžni otroci v primeri s »profesorjem«, ki pritisne na gumb, da »študira« učinke zastrupitve na 2000 mačkah. Če napravim delavnico za izdelovanje ponarejenega denarja, me kaznujejo, neglede na to, ali spravim ponarejeni denar v obtok ali ne. Če kvarim mleko, me kaznujejo, ne glede na to, ali sem slabo mleko prodal ali ne. Dovolj je, da obstoji možnost, da komu škodujem. Če pa postavim svojo inteligenco v službo »nacionalnih« uničevalnih delavnic, in če delujem kot kemik, kot fizik itd. v podjetjih, ki bodo v kratkem uničila vse, kar je v naravi živega — no, potem se pa imenuje to moje delovanje »znanost« in to besedo še olepšajo z besedami: »moštvo«, »samozavest« in »narodni ponos...«

Dopisi

Št. Rupert v Savinski dolini. V nedeljo, dne 2. oktobra t. l. je proslavilo naše pevsko društvo 20-letnico obstoja, spojeno z velikim koncertom, pri katerem je sodelovalo pevsko društvo »Savinski Zvon« iz Št. Petra in združena cerkvena zbor iz Braslovč in Št. Pavla. Kmalu po 3. uri je ob natrpano polni dvorani pozdravil vse navzoče gosp. Ivan Šketa, predvsem pa ustanovitelja društva in prvega pevovodjo gosp. Mirka Zdošeka, učitelja iz Celja, ter mu podaril krasen lovorjev venec. G. Zdošek se mu je zahvalil in naglašal, da ga neizmerno veseli, da proslavlja društvo že ta jubilej in da ni njegova edina zasluga, da se je društvo ustanovilo, pač pa tistih mož in fantov, ki so imeli voljo in veselje do petja in vztrajali pri tem, da se je društvo ustanovilo. Nato je g. Šketa želel vsem udeležencem obilo užitek, kritike pa prosil, naj upoštevajo, da niso to nobeni šolanji pevci, pač pa sami kmečki fantje, ki po celodnevem napornem delu na polju prihajajo ob večerih k pevskim vajam. Za tem je nastopilo pevsko društvo iz Št. Petra ter zapelo pod vodstvom g. Mohorčiča par lepih pesmi. Občinstvo jih je nagradilo z obilnim ploskanjem. Za njimi je nastopil združen cerkveni pevski zbor iz Braslovč in Št. Pavla pod vodstvom g. Viranta. Tudi ti so zapeli precej lepih in težkih pesmi; najbolj je ugajala zadnja »Knezov zet«, kateri so vsi poslušalci močno aplavdirali. Nato je govoril predsednik domačega društva g. Rotar, ki se je zahvalil vsem udeležencem, posebno pevskim društvom in zastopnikom celjskega pevskega društva; nato pa poročal o delovanju društva od ustanovitve do danes. Potem je še govoril predsednik celjskega pevskega društva g. prof. Fink iz Celja, pozdravil v imenu pevske župe v Mariboru in celjskega pevskega društva. Po njegovem govoru je zapelo domače društvo pod vodstvom g. Škorjanca. Tudi ti so želi obilo ploskanja od strani poslušalcev. Končno je nastopil združen zbor okrog 80 pevcev in zapel dve narodni pesmi. Po koncertu pa se je vršila v dvorani in tudi na prostem prosta zabava.

Orla vas. Tukaj se je 10. t. m. poročila tovarišica Angela Plaskanova z g. Slavkom Bornšekom, posestnikom in trgovcem iz Sp. Hudinje pri Celju. Imenovana je bila dolgoletna članica tukajšnjega »Društva kmetijskih fantov in deklet«. Upamo, da bo ostala tudi zanaprej naša agilna sodelavka in ji kličemo, kakor tudi njenemu soprogu: Mnogo sreče!

Novice

Zadolžena Slovenija

V Dravski banovini je na posestvih

	dolžnikov	dolgov
od 0—10 ha	42.608	638.540.564
od 10—30 ha	11.319	363.761.143
od 30—75 ha	1.473	91.118.674
od 75—100 ha	128	10.959.996
nad 100 ha	103	14.281.569

Štiri petine vseh dolžnikov je torej med najmanjšimi posestniki in skupno s srednjimi posestniki deset enajstin vsega dolga na njih ramah. Pri sedanjih cenah za kmetijske pridelke je ta zadolženost v resnici katastrofa, ki nujno zahteva pomoč.

Domače vesti

V ministristvu za socialno politiko se izdeluje nov stanovanjski zakon, ki bo ščitil najemnike pred deložacijami, višino najemnin pa bodo samoupravne oblasti določevale v okviru tega zakona.

Požar na Dravskem polju. V Strazgoncih pri Pragerskem je preteklo nedeljo ogenj upepelil Josipu Pajku vso domačijo. Pažara, ki je napravil nad 50.000 Din škode, so krivi otroci, ki so se v bližini igrali z »žigalicami«.

Število časnikov v naši državi znaša 976. V Ljubljani jih imamo 165, v Zagrebu 251, v Beogradu pa 198.

Dokument našega časa. V Zemunu je neka služkinja vrgla v Donavo svoje nekaj mesecev staro dete. Ob aretaciji je na policiji izpovedala, da otroka sama ni mogla rediti, vse prošnje na »človečanska« in slična društva so ji bile odbite, tako da je v skrajnem obupu storila zločinsko dejanje.

V Dalmaciji so te dni pričeli s trgatvijo. V splošnem bodo letos pridelali 30 odstotkov manj kakor lani, kar pa gre na račun toče, ki je ponekod popolnoma uničila vinograde.

Brezposelnost v naši državi. Po podatkih borz dela je bilo ob koncu julija v naši državi 11.946 brezposelnih, ob koncu avgusta pa 11.940. Redne podpore so znašale v juliju 349.307, izredne 182.908 Din, v avgustu redne 427.514, izredne pa 129.959 dinarjev.

Zapeka. Vseučiliške klinike potrjujejo, da naravna »Franc-Jožefovca« grenčica, zlasti v srednji in visoki starosti izborna čisti želodec in čreva.

V občinsko blagajno v Zagorju so pretekli teden vlomili neznaniz umoviči ter odnesli okoli 19.000 Din gotovine.

Med neurjem, ki je pretekli teden divjalo nad hercegovskim mestom Mostarjem, je padala kot jabolka debela toča. Pretrgala je telefonske in brzojavne žive, pobila šipe; po okoliških vaseh pa ubila več živine, ki je bila takrat na paši.

Št. Rupert v Sav. dol. V nedeljo, 9. oktobra t. l. se je poročil v Celju g. Ferdo Plaskan, krojaški mojster iz Št. Ruperta z gđ. Marijo Plankovo iz Trnave pri Gomilskem. Novoporočencema želimo v zakonskem stanu obilo sreče!

Cirkus Gleich v Ljubljani. V Ljubljano je te dni prispel velik nemški cirkus Gleich, ki bo predvajal svoje predstave od 17. t. m. dalje. Na svoji poti skozi našo državo je dajal predstave v Beogradu in Zagrebu, odkoder je prišel tudi v Ljubljano. Cirkus je eden največjih v Evropi, zato bo za Ljubljano prava senzacija.

75-letnica smrti Josipa Ressler, izumitelja ladijskega vijaka. 10. t. m. je poteklo 75 let, odkar je preminul v ljubljanski bolnici veliki izumitelj Josip Ressel, pokopan pri Sv. Krištofu v Ljubljani.

Plazovje, nastalo zaradi dolgotrajnega deževja, je na več bosanskih progah popolnoma zasulo železniške tire in s tem prekinilo reden promet.

Obdavčenje luksuza. Davčni oddelek finančnega ministristva je poslal okrožnico finančnim ravnateljstvom, po kateri je blago iz umetne svile naštetu v seznamu luksuznega blaga pod št. 24 do 34 in je zato podvrženo luksuzni dokladi. Prav tako je treba luksuzno doklado plačati na obutev iz navadnega usnja, ki ima večje ali manjše vložke iz lakastega usnja.

V Zagrebu je med drugimi policija aretirala tudi znanega dr. Ivana Pernarja, ker je bil soudeležen pri razširjanju protidržavnih letakov.

Zivljenje za lepo vdovo. V vasi Klekovci pri Bosanski Dubici so se spoprijeli preteklo nedeljo zaradi lepe vdove Uroš Budimir, Radovan Kostić in Marko Kozarac. V hiši Save Vučasinovića so ličkali koruzo in ko je bilo delo končano, je odšel Budimir na dom vdove Lepe Kojić. Ko se je vračal od nje, sta skočila iz grmovja predenj Kostić in Kozarac, ki sta ga s koli pobila na tla in udrihala po njem, dokler ni izdihnil.

Cerkveni strop se je zrušil na vernike. V vasi Brestu pri Karlovcu se je preteklo nedeljo vršilo običajno prošenje. Med službo božjo pa se je zrušil cerkveni strop, pri čemer je bilo mnogo ljudi lahko, znatno število pa težko ranjenih.

Važno za vinotoče. Vinogradniki, ki hočejo prodajati vino lastnega pridelka v količini od 5 do 10 l, si morajo izposlovati zadevno dovoljenje od upravne oblasti I. stopnje. Taka prodaja se ne smatra za točenje na drobno in je prosta trošarine in takse. Dopustna pa je le v kraju pridelovanja in se mora prošnji priložiti potrdilo občine, da je vino lastnega pridelka in da je pridelano v kraju, kjer se namerava prodajati.

Smrt pod sodom vina. Nenavadna tragična nesreča se je pripetila na Kaptolu v Zagrebu. Smrtno se je ponesrečil siromašen delavec, ki je nekemu kantoniku pripeljal sod vina in ga skušal spraviti v klet. Na stopnicah je sod delavca podrl in ga s svojo težo zmečkal. Pod stopnicami je revež obležal mrtev.

Izvoz sadja. Centralna komisija za izvoz sadja pri ministristvu za trgovino in industrijo poroča, da je znašal izvoz sadja od 21. do vštetelega 30. septembra: svežih sliv v Avstrijo 551, v Nemčijo 167, v Češkoslovaško 166, na Poljsko 8 in na Holandsko 1 vagon; jabolk v Nemčijo 123, v Avstrijo 25, v Češkoslovaško 66 in v Španijo 2 vagona; grozdja v Avstrijo 40, v Češkoslovaško 18, na Poljsko 10 in v Nemčijo 6 vagonov.

Vesti iz sveta Ustanovitev kmetijske zbornice

Letošnja nemška žetev je za dva milijona ton boljša od lanske, vseeno pa bo morala Nemčija uvoziti pol milijona ton žita.

Med Japonsko in Rusijo je bil sklenjen dogovor, po katerem bo dobavila Rusija Japonski 100.000 ton petroleja v zameno za razne japonske industrijske izdelke.

Pri občinskih volitvah, ki so se minuli teden vršile v Belgiji, so zmagali socialni demokrati.

Tokio, glavno mesto Japonske, je po zadnjih ureditvah, ko je bilo priključenih več predmestij, postalo tretje največje mesto na svetu.

Da omilijo brezposelnost, so preko nekega morskega zaliva v San Francisku v Ameriki pričeli graditi velik most, ki bo baje eden največjih. Dolg bo blizu 8 kilometrov. Gradba mostu pa bo veljala 62 milijonov dolarjev (3 in pol milijarde dinarjev).

V marsejski luki v južni Franciji je izbruhnila večja stavka mornarjev, radi česar več prekoceanskih parnikov ni odplulo.

V Nemčiji je radio postal last sedanjega režima. S tem ima ta v svojih rokah važno propagandno sredstvo, kar pa nemara tudi položaja ne bo rešilo.

Na Grškem so različne struje po zadnjih volitvah priznale ustavo, kljub temu, da so bile pred tem za monarhistično državno obliko. S tem je rešeno vprašanje, ki je dolgo dobo ustvarjalo neznosne prilike v Grčiji — grška državna oblika je republika.

Nova najdišča zlata so odkrili na Švedskem. Baje so zelo bogata.

Nadloga kobilic v Argentini. V nekaterih argentinskih pokrajinah so se pojavili ogromni roji kobilic, ki so uničile ves letošnji pridelek. Uničen je zlasti pridelek lanu na 450.000 ha in pridelek žita na ozemlju, ki meri 250.000 ha.

Moratorij za madžarske kmete. Termin za moratorij madžarskih malih poljedelcev poteče 31. oktobra. Kakor javljajo listi, se vršijo med finančnim ministrstvom in madžarskimi finančnimi zavodi pogajanja, da bi se moratorij podaljšal za pol leta.

V Kaliforniji v Ameriki so velike nevihte povzročile silno škodo. Porušenih je mnogo hiš, pa tudi nad 150 ljudi je pri nesreči našlo smrt.

Številne avtomobilske nesreče. Francoska vlada je izdala uradno poročilo, ki ugotavlja, da zahtevajo avtomobilske nesreče na njenem ozemlju vsako leto 3000 žrtev. V zadnjih šestih letih so našli 18.818 takšnih smrtnih primerov. Samo v zadnjem letu so francoske oblasti odvzele nekvalificiranim vozačem 9750 vozniških dovoljenj.

Ženska volilna pravica v Argentini. Parlament je sprejel zakon o uvedbi ženske volilne pravice.

15.000 m visoko z letalom. Angleški kapetan Ouwins je dosegel z navadnim aeroplanom 15.000 m višine.

Skok v sanjah skozi okno. Na Dunaju je te dni skočila 13letna gimnazistka Marija Frnk v sanjah skozi okno iz tretjega nadstropja. Kljub temu, da se je hudo pobila pri padcu, je bila na pločniku pri popolni zavesti in je izpovedala zaslišanju sledeče: Sanjalo se mi je, da moram leteti, zato sem vstala, šla k oknu in skočila skozenj. Pri tem sem še imela občutek, da je letenje prav prijetna reč. Ponesrečenko so po katastrofi prepeljali v neki sanatorij, kjer je nekaj ur pozneje izdihnila.

Huda nesreča. Blizu Nove vasi pri Ptujju se je neki tovorni avto zaletel v voz mesarja Skrbinska ter voz popolnoma razbil. Ubit je bil tudi konj; hude poškodbe pa je zadobila Marta Nežman.

Kmetie, obrtniki in podeželski delavci!
Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka. »Kmetiski list«!

Nihče ne more trditi, da v naši državi ni manj kot 85% kmetov, ki žive izključno od svoje zemlje. Ta velika množica ljudi, ki tvorijo našo državo, nima še danes svoje stanovske organizacije, ki bi uživala vse prednosti ali privilegije kakršne ima danes vzemimo trgovska zbornica ali zbornica advokatov, zdravnikov in inženjerjev. Ti stanovi, če tudi razmeroma maloštevilni, so organizirani v svojih posebnih organizacijah. Poglejmo samo uspeh delavske zbornice kako ona varuje in brani pravice delavskega stanu. Do danes so kmeta zastopale razne združene zveze ter pri nas Kmetijska družba, ki je nekako vodila posle kakršni so pač potrebni za kmeta. Vendar pa tudi ona ni mogla, vkljub naporom doseči ono kar bi lahko, ako bi imela gotove predprave. Pri zaščiti kmeta pri nas se je postopalo preveč samovoljno in preveč na široko. Tako da uspeh ni bil vedno tak kot bi moral biti.

Sedanji težki časi za kmeta pa nujno kličejo po stanovski organizaciji. Posebno zadnje razprave o razdolžitvi kmeta so pokazale, da je nujno potrebno, da tudi kmetško prebivalstvo dobi svojo zbornico.

Naloga kmetijskih zbornic bi bila, da kar najaktivnejše sodelujejo pri reševanju narodno gospodarskih vprašanj, ki se tičejo kmetškega ljudstva, ter da zastopajo kmetške stanovske interese in koristi. Njim je poverjena naloga, da skrbijo za tehnični napredek poljedelstva ter za vse kulturne in socialne potrebe vasi.

Urek Ivan, nar. poslanec

Problem razdolžitve kmetov

(Konec)

Če pa se z nekaj dobre volje, medsebojne ljubezni in požrtvovalnosti in nekaj skupnih žrtev, pomaga kmetu in s tem vsemu podeželju zavzeti zopet njegovo vlogo iz pred ca petih let, pa odpade vsaka nevarnost za potrebo kakršnihkoli izrednih mer.

Mislím, da tu ni nobenega razloga protivljenju, zlasti pa tudi ne »skrivanja« za tiste — male štedljivce, za katere se tako radi skrivajo veliki kapitalisti. Ta male se da vedno in povsod izvzeti, če že ni drugače. Tudi »ta mali« pa imajo velik interes na tem, da se sanirajo nevzdržne razmere kmetovalcev.

Treba bi bilo zraven vsega pogledati tudi cele armade brezposelnih, ki si podajajo kmečke kljucke, kamor dnevno potrka najmanj 20 in tudi 40 takih ljudi, katere vse prehranjuje edino le kmet. Od kapitalista nima ničesar, pa tudi iz mest se jih izganja. Kmet pa mora dati vsakemu najmanj košček kruha. Ali se gospodje zavedate, kakšno veliko vlogo igra tudi tukaj naš kmet? Ali pa tudi veste kolika je za kmeta ta dajatev, ki bi letno zadostovala za plačanje obresti? In izračunajte si sedaj posledice, da kmet ne samo ne bo mogel teh armad vzdrževati, temveč jih bo pomnožil za najmanj milijon!!!

Neresna je dalje trditev vsemogočih »strokovnjakov«, da je zadnji zakon o zaščiti kmeta s svojim 6-mesečnim moratorijem — škodoval kmetu, ker ga je spravil ob kredit! Čudno, da tega noben zadolžen kmet, ki je po vašem prišel ob kredit, ne pove!!! Kmet, ki se je moral zateči pod zaščito moratorija, pač tudi že preje ni imel kredita. Kmet, ki je na prodaj, in za te velja moratorij, še nikdar ni imel kredita. Sicer pa se ne smešimo! Kateri bogataš pa sedaj sploh ima kredit, ker kredita sploh ni! Saj niti ob lastni vlogi, vlagatelj nima kredita, ker ne dobi ničesar!

Seveda je ta moratorij mnogim v — »nesrečo«. To pa ni kmet, temveč špekulant, ki ima skrit denar, pa bi rad za četrtinsko vrednost kupil lepa posestva, ki bi jih dolžniki poglali na

Kakor vse druge zbornice bo tudi Kmetijska zbornica imela jako obširno polje delovanja. Njene glavne naloge so organizacija kmetijstva, sodelovanje z državno oblastjo pri določevanju zakonov in to gospodarskih, kulturnih in socialnih. Vplivati imajo na notranjo ureditev državnih poslov, svoj glas imajo pri sklepanju trgovskih pogodb. Vplivati na potek organizacije zunanje in notranje trgovine. V kratkem, vplivati na vse činitelje, ki so v zvezi z gospodarstvom kmeta in potrebami vasi.

Upajmo, da bo sedanje stanje našega kmeta kmalu dobilo svoj odmev v organizaciji zbornice, ki bo morala v oči gled položaja takoj na delo, da uresniči željo naših poljedelcev. Težavna je pot, a moramo po tej poti priti do zboljšanja položaja. Ako bo vsaka banovina imela svojo kmetijsko zbornico in bodo njeni upravni člani, ki bodo voljeni po kmetovalcih samih, res stremeli za zboljšanje in napredovanje kmetijstva in občega stanja našega podeželskega ljudstva, bodo uspehi kmalu pokazali, kako prepotrebna je bila ta ustanova.

Ogromna je ledina, ki čaka na delavce in moramo jo zajeti z vso resnostjo, kajti stanje kmeta sedaj, ko vse države same pospešujejo svoje poljedelstvo in zapirajo meje našim produktom, ni baš rožnato, a izhod iz tega bo treba najti.

Vprašanje zbornic je vedno bolj pereče in upamo, da odločilni činitelji bodo prej ali slej uvideli potrebo teh privilegiranih zastopnic našega ljudstva. Gomišek.

prodaj. Ali se sploh vprašate kdo bi danes bil zadovoljen in srečen, če bi ne bilo tega moratorija? Samo tisti, ki imajo skrit denar. Samo ti zamorejo kupiti na boben došla posestva. Upniki navadno ne priznajo plačil v hranilnih knjižicah, oni hočejo — denar. Tega pa pošten vlagatelj, ki je denar nosil v denarne zavode, nima. Za to tudi ne more kupiti nobenega posestva. To zamorejo le tisti, ki imajo skrit denar. Tako so to seveda mnogo redkejši, pa zamorejo kupiti vsako posestvo po ničevni ceni, dostikrat za četrtinsko vrednost! Seveda so ti špekulanti vseh baž hudi najbolj na tak le »proklet« moratorij, ki jim izmakne špekulacijo. Tem je seveda v veliko škodo, ni pa v škodo nobenemu kmetu, katereum je namenjen! Če se potem sklicujejo ankete in ne vem kakšni posveti takih ljudi, je to ravno tako kot bi zbral anketo volkov o vprašanju prepovedi pokolja ovac!

Nedvomno je nemogoče dvigniti moratorij, dokler ni donešen definitivni zakon o razdolžitvi. To bi bil nepopravljiv udarec ne samo kmetovalcem, temveč vsej javnosti. Ker pa zakon o razdolžitvi ne more biti, po mojem mnenju, pred 20. oktobrom donešen, bo pač neizbežno, da se podaljša sedanji zakon. Za to, če bo kdo še en mesec dalje čakal, pač ne bo nikake splošne nesreče. Ob sedanjem pomanjkanju novčanic tudi rubežni v 90 odstotkih ne bi donesle efekta.

Da nikakor ne gre, da bi se nekaterim denarnim zavodom dovoljeval izjemen patent za preganjanje dolžnikov po mili (bolje »zlic«) volji, je pač vsakemu razumljivo. Zato pač tudi hranilnice in posojilnice ne morejo biti izvzete. To je bilo le, ker se je mislilo, da bodo te same uvidevale težko stanje svojih dolžnikov. Med tem pa imamo nebroj dokazov, ko se to ne samo ni zgodilo, temveč so nekatere naravnost na tak način nastopale proti svojim članom, kot bi ne napravila nobena banka. Imam primere, ko posojilnica ne iztirjava ali toži samo one, ki so dve in tri leta dolžni obresti (za kar se običajno rade skrivajo), temveč so plačali za letošnjega pol leta, pa tudi za celo tekoče leto obresti. Poznam slučaj, ko je organ posojilnice vsakemu zagrozil in to celo daš pred cerkvijo razglasiti, da bodo od vsakega ki bi se šel pritožiti poslancu, iztirjali takoj ves kapital, in so take res že izročili od-

vetniku in v tožbo, četudi ima za letošnje pol-
letje plačane obresti. Od drugod imam sporočila,
da so tamošnje posojilnice pri okrajnem sodišču
vložile toliko tožb, kot jih prej ni bilo v 30 letih
itd. Materijal, ki ga prejemanj, je naravnost ne-
verjeten in bo razgalil mnoge stvari, ki bi sicer
ostale večno prikriti.

Končno naj omenim še glavni »slager«
protivnikov. »Saj ne bo pri nas nič iz tega, so že tudi
druge države poskušale, pa niso uspeli. Čisto
gotovo je, da bi v bivših političnih parlamentih
tudi mi kaj podobnega nikoli ne ustvarili. Ka-
tera koli politična stranka bi to bila začela, bi
ji druga zgolj iz politične zavisti sproti vse po-
drila. Kakor se napr. sedaj v Nemčiji, v njenih
težkih političnih borbah, ne more niti pomisliti
na kakšno gospodarsko parlamentarno delo, ta-
ko in enako je po vseh državah, ki imajo poli-
tične parlamente. In to je ravno vsa sreča za
nas Jugoslovane, da nas je ta težki svetovni čas
zatekel v političnem zatijšu, ko se cel parlament
in vsak poslanec, osvobojen mučnih političnih
borb, zamore posvetiti ves in z vso silo samo re-
ševanju nujnih gospodarskih vprašanj. In jaz tr-
dim: »Če mi ne bomo mogli izvesti te akcije, po-
tem je ne bo mogla izvršiti nobena država s po-
litičnim parlamentom!«

Povdariti moram še eno: Žal mi je, da se v
Sloveniji najde tako malo umevanja za take
obče in splošne probleme. In če se že kdo oglasi,
je to običajno puhla fraza, izvirajoča iz gole ne-
objektivnosti in neresnosti. Fraza, ki ne drži in
se da z enim pihljajem odpihniti! Vse drugače
umevajo to naši bratje Srbi. Sredi Beograda naj-
dete dnevnik, ki se pač nikoli ni deklariral za
kmetijski časopis ali glasnik, pa redno donša
članke za to akcijo, v katerih dokazuje koristi
kmečkemu razdolženju za vse sloje, celoto in dr-
žavo. Iz gornjega se vidi, da bi kak »okvirni«
zakon, ki bi se za slovenskega kmeta odločeval
pri nas doma, bil za tega zelo trd kamen in bi
dobil le »mačehovske« dobrotele!

Vinogradi z in brez listja

Med vinogradniki se zelo različno tolmači
letošnja pojava, da so nekateri vinogradi že
čisto porumeneli in izgubili list, drugi so še
zelo bujni z zelenim listom, tretji imajo še
sicer list ali je pecelj grozda že ovenel sredi
septembra itd. Vsled tega se govori da bo
letos abnormalno leto, da bodo one lege, ki so
sicer prvovrstne, dale letos slabše vino kot
drugovrstne lege. Zato, ker je list odpadel in
pecelj ovenel, pa grozde ne bo pravilno do-
zorelo.

Ali je povsod tako? Ali ni morda v istih
legah, pri isti suši, en vinograd že koncem
septembra odvrget listje, drug vinograd zraven
ali v drugi, isto tako suhi legi pa ima še zelen
list in grozde pravilno dozoreva.

Ker se gre za iste in slične sorte, ki rastejo
pod istimi oz. sličnimi klimatičnimi prilikami,
ostane za presojo edino tlo in njega moč, ki
ima lahko to za posledico, da je v vinogradu,
ki je bil istočasno obrezan, okopan in škropljen
kot sosedni, list že odpadel, dočim je v dru-
gem trta še zelena. Torej je pravilen razvoj
vinske trte, kot tudi vsega drugega rastlinstva,
pri sicer enakih življenskih činiteljih odvisen
od tal in njihove hranljive moči. Vinogradi,
ki so pravilno gnojni in dobro obdelani, so
tudi letošnje sušo dobro prenesli. Važno je
opomniti, da so vinogradi gnojni z mnogo hlev-
skega gnoja letošnje sušo slabo prenašali, bili
bolj okuženi in je list hitro ovenel. Vzrok leži
na neharmonični prehrani vinske trte. Hlevski
gnoj vsebuje razmeroma največ dušika, zelo
malo pa fosforne kisline in kalija in je vsled
tega neharmonične sestave, z ozirom na pre-
hrano in potrebo rastlin. Ako primanjkuje vlage,
začne listje veneti in hirati, če v tleh ni dovoljne
fosforne kisline in kalija. Ta dva hranila nam-
reč povzročujeta regulacijo vodnega režima v
rastlinskem življenju. Primanjkuje li v tleh fos-
forja in kalija, opažamo, da pada v rastlini obi-
čajen odstotek vode. V nasprotnem slučaju pa
nastopa v rastlini, po prvi veliki izgubi vode,
ob času suše, polagoma harmonija med oddaja-
njem in sprejemanjem vode, ker je rastlina
ravno vsled talne moči v stanju, da si svoje
aparate tako uredi, da potrošijo manj vode. Zato
se opaža, da izdržijo sušo še najbolj one rast-
line, ki so bile pravilno in pravočasno gnojene
po principu tako zvanega polnega gnojenja t. j.
z dušikovim, fosfornim, kalijevim in apnenim
gnojilom, v razmerju kot je to z ozirom na zem-
ljo in rastlino potrebno. Takšno gnojenje po-
vzroča pravilen ritem v rastlinskem razvoju.
Primanjkljaj enega od navedenih hranil povzro-

ča motnjo. Ta motnja se izraža na rastlini sami.
Ako primanjkuje dušika, se skrajša normalna
vegetacijska doba, ako ima rastlina preveč du-
šika, se njena vegetacijska doba podaljša.

Fosfor upliva na rastlinsko življenje obratno
od dušika. Ako primanjkuje fosfor, obdržijo
rastline dolgo svoje listje, ki ima upadno temno
zeleno barvo. V tem slučaju dozorev ploda
in odpadanje listov ne sovpa več. Često se
zgodí, da rastline cvetijo enkrat, dvakrat, ja celo
trikrat zaporedoma, vendar pa ne morejo nik-
dar izdelati ploda. Dočim je n. pr. vinska trta
zelo slabo rodila, ostane listje temno zeleno do
srede novembra. Spomladi poženejo takšni trsi
zelo zgodaj, kar je zopet škodljivo radi mraza
in pozebe. Iz tega se jasno vidi, da ima nepra-
vilna prehrana tudi pri rastlinstvu lahko zelo
škodljive posledice.

Kar se tiče pravilne rasti lesa, opažamo,
da les zaostaja v rasti, če trti primanjkuje dušik.
Les sicer zgodaj in dobro dozori, vendar pa je
les zelo slab. Slabo ima razvito sekundarno lub
in vsled tega takšen trs ne da uporabnih reznik
niti cepičev.

Se bolj škodljivo se pokaže na lesu primanj-
kljaj fosforne kisline in kalija. Iz vsega kar je
tukaj rečeno sledi, da upliva pravilno gnojenje
že tudi na prihodnji letni pridelek. Če želimo
dobiti v vinogradu dober les, od katerega je
odvisna prihodnja letina, moramo že najmanj
eno leto poprej pravilno gnojiti. Letošnje leto je
pokazalo, da se doseže najpopolnejši uspeh z
gnojenjem, ako se pri pravočasni kopii v jeseni
ali pa zelo zgodaj spomladi, spravi v tlo dovolj
globoko mešano gnojilo, ki vsebuje dušik, fos-
forno kislino, kalij in apno. Harmonija v pre-
hrani vinske trte jamči za pravilen življenski
ritem, kolikor ga ne ovirajo drugi zunanji čin-
telji. V harmoničnem in ritmičnem razvoju pa
je dana najboljša osnova za dobro letino. Leto-
šnje, drastične iskušnje v tem pogledu naj ne
gredo neopaženo mimo naših vinogradnikov.

Inž. J. Teržan.

Kakor onim kmetovalcem,

ki so kupili pri nas in so z blagom po
lastnih izjavah nadvse zadovoljni, tako
tudi Vam ni treba v mesto, ker dobita v

drogeriji HAFNER

(Sp. Šiška) Celovška cesta št. 44

vsa zdravilna zelišča, redilna sredstva za
dojenčke in živino, strupe za podgane,
lisice in druge živali, preparate za uni-
čevanje mrčesa, fini špirit, esence za
lik erje, ribje olje, obveze in sploh vse,
kar potrebujete iz drogerije.

Pri nas se počutite kot doma, postrežemo
Vas prijazno, s svežim blagom in ceneje!

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

VELIKA ZALOGA

suknena blaga za moške in žen-
ske obleke. Lepa izbira svilenih
ruf in različnih šerp

Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

112 let je že stara

Kranjska hranilnica

ki se imenuje sedaj

Hranilnica Dravske banovine

Ljubljana, Knafljeva ulica 9

Tu naložite na najboljše obresti svoje prihranke

Za vloge in vse obveznosti hranilnice

jamči cela Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

Najvarnejša naložitev denarja

Najvišje obrestovanje

Prva kmetijska razstava v Kranju

Pripravljalni odbor za kmetijsko razstavo v Kranju zbira in pripravlja že dalj časa razstavn material. Odseki so se s hvalevredno vneto lotili dela. Tudi župani, razne podružnice, zlasti pa učiteljstvo pridno pomagajo pri trudapolnem delu na kmetih. Razstava bo naravnost pestra, kajti zastopane bodo izvzemši gozdarstvo in živinoreje vse kmetijske panoge. Zadnji čas je, da se zapoznemo interesentje zglasijo s pripravnim materialom pri krajevnih zbiralcih, ker treba gledati, da ne bo zaostal nobeden večji okoliš okraja. Apelira se zlasti na številne kmetijske organizacije, saj je njih dolžnost, da se čim bolj zavzamejo za stvar.

Ob priliki razstave bo v posebni predavalnici cela vrsta kmetijskih predavanj, katerih spored navajamo v sledečem:

V nedeljo, dne 23. oktobra t. l.:

Ob 7. uri: Podlaga za uspešno kmetovanje (Sustič Josip).

Ob 9. uri: Izbira, odbira in varstvo semenja (ing. Sadar Vinko).

Ob 11. uri: Temeljni pogoji za dobičkanosno sadjarstvo (ing. Lukman Franjo).

Ob 14.30 uri: Važnost domačega vrta in zelenjadarstva (Humek Martin).

Ob 15.30 uri: Uporaba sadja na kmetiji (Kafol Franjo).

Ob 16. uri: Moderno travništvo (Sustič Josip).

V ponedeljek, dne 24. oktobra t. l.:

Ob 9. uri: Umetna gnojila v današnji krizi (Sustič Josip).

Ob 11. uri: Dobičkanosnost in koristnost planinske paše (Lapajne Josip).

Ob 13. uri: Pogoji za uspešno mlekarstvo (ing. Sabec Srečko).

Ob 13.30 uri: Ravnanje z mlekom in mlečnimi izdelki v gospodinjstvu (Pavlica Franjo).

Ob 14. uri: Brezalkoholna uporaba sadja (Lindič Josip).

TEDENSKI KOLEDAR

16. oktobra, nedelja: Gal, opat.
17. oktobra, ponedeljek: Hedviga.
18. oktobra, torek: Lukež.
19. oktobra, sreda: Peter A.
20. oktobra, četrtek: Felicijan.
21. oktobra, petek: Uršula.
22. oktobra, sobota: Kordula.

SEJMI

16. oktobra: Kočevje, Sv. Filip v Varečah.
17. oktobra: Sv. Rok pri Mokronogu, Loka pri Zid. mostu.
18. oktobra: Trbovlje, Lukovica, Radohova vas, Sorica, Boh. Bistrica, Mozirje, Podstred, Vojnik, Dol. Lendava.
20. oktobra: Turnišče.
21. oktobra: Dovsko, Cerklje, Lesce, Zubno, Jagrenca, Ziri, Podšentjur pri Zagorju, Sevnica, Celje, Sv. Peter pod Sv. g.
22. oktobra: Maribor, Dramlje.

Gleich - mesto na kolesih

Mednarodni velecircus

Gleich bo dal svojo prvo predstavo v Ljubljani 17. oktobra točno ob 8 zvečer na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju.

Gleich ostane v Ljubljani samo kratek čas. — Gleich bo dal 17. oktobra samo eno predstavo ob 8. uri zvečer. — Počenši od 18. oktobra bodo vsak dan dve predstavi, popoldne ob 3. uri in ob 8. uri zvečer. — Na popoldanski predstavi se daje popoln večerni spored.

Nezaposleni, invalidi, upokojenci in otroci plačajo pri popoldanskih predstavah polovične cene.

Brezplačni koncerti pred cirkusom od 11.—12. ure (v nedeljo od 10.—12. ure), od 2.—3. ure in na večer od 7.—8. ure. — Živali si lahko ogledate vsak dan od 9.—18. ure. — Počenši od ponedeljka 17. oktobra so blagajne cirkusa stalno odprte od 9. ure zjutraj. — Predprodaja vstopnic je prevzela Zvezna knjigarna družba z o. z., Selenburgeva ul. 7.

Lep domač oves

v vsaki količini kupuje **Ekonom, Ljubljana**
Kolodvorska ul. 7.

240 Din

dobra in trpežna
moška suknena
obleka

280 Din

kratka zimska duble suknja, razpošilja
tovarna oblek

Stermecki, Celje
št. 63

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik!

Kmetijski hranilni in posojilni dom

v Ljubljani
Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Račun pošt. hranil št. 14.257

Brzjavni: „KMETSKI DOM“

Telefon šte. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun

se obrestujejo po 5 1/2% brez odpovedi,

pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento

Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednosti vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obrestovanja.

POSJILA daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

Ustanovljeno 1860.

Ustanovljeno 1860.

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

Alozij Vodnik

LJUBLJANA

(poleg glavnega kolodvora) KOLODVORSKA ULICA 34

Velika zaloga preko 400

NAGROBNIH SPOMENIKOV

vseh oblik in velikosti se razprodaja po

znižanih cenah,

dokler traja zaloga.

Izdelava novih spomenikov po lastnih načrtih najmodernejših oblik po nizkih cenah. — Sporočite naslov, da Vas obišče na domu strokovnjak in izdelava načrte po Vaši želji.

**Žganje naj-
boljšega okusa**

dobite če uporabljate priznane prvovrstne

**bakrene kotle
za žganjekubo**

trdke:

Josip Otorepec

Ljubljana, Za Gradom št. 9

(ob koncu Streliške ulice)

Stalna zaloga, dolgoletne izkušnje,

nizke cene, za vsak kotel garancija

Slapar Ludvik, slikar

Ljubljana, Lžanska cesta številka 20

prevzema vsa v

slikarsko stroko

spadajoča dela

**Brezobrestna
posojila**

za odkup dolga, nakup

in zidavo podeljuje:

„KREDITNA ZADRUGA“

LJUBLJANA

Poštni predal 307.

Sprejme zastopnike!

Priznane najboljši

**Trboveljski
Portland-
cement**

vedno v zalogi pri

»EKONOM«

Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

**V Sloveniji pridelamo
sena in žita premalo****Temu se da odpomoči!**

Gnojite sedaj v jeseni njive in travnike z

Nitrofoskalom-Ruše

in

apnenim dušikom

Na 1 k. jutro 150—200 kg.

Naročajte pri Vaših zadru-

gah, Kmetijskih podružnicah,

oziroma preko Vaših občin.

**Manufakturna veletrgovina
na veliko****FRAN HREHORIČ**

Ljubljana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga

Zmerne cene!**Postrežba točna!****Janko Češnik**

Ljubljana

Stritarjeva-Lingarjeva ulica.

Nudi Vam največjo izbiro modnega volnena-
ga in svilnatga blaga za ženske obleke. —
Pliš, šamet, rips za montelne. Per-
ilni modni šamet in porhant. — Za moške
obleke črni in modni kamgarn, za zimске
suknje črno, sivo in modno blago. Loden za
lovske obleke in pelerine. Ogrinjalkе, pletl,
rute, šerpe, svilnate, volnene, ženilaste. —
Domači izdelek prešitih odev. Konjske plahte
in ogrski seleni koci.

Poštenost mojega podjetja je znana.

Laneno olje in vse v
Firnež stroko
Emaljne in spadajoče
ostale lake blago ku-
Oljnate barve pite dobro,
Lanene tropine solidno in
po zmer-
nih cenah
pri**MEDIĆ-ZANKL**

D. Z. O. Z.

Tovarneolja, firneža, lakainbarv

LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE

Ekspozitura Beograd

Podružnica: Maribor, Novi Sad. Lastnik: Franjo Medić

**Zavarovalnica
Rosija-Fonsier**

Ljubljana, Komenskega 18

sprejme zastopnike

za vse kraje Slovenije

Pristopajte k

»Kmetijski Matic«

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežnikiNa
malo!Na
veliko!Ustanovljeno
1839